Provinciale Staten

Provincie Zeeland

Zaaknummer: 707225

Vragen van statenleden Inez Flameling en Ernst Jonker (PvdA-GL), **Joan van Burg (SGP)**, **Lizo Koppejan (ChristenUnie)**, **Kees Hanse (BBB)**, **Gert Heijkoop (JA21)** en **Trees Janssens (PvdD) ingevolge artikel 44 reglement van orde**

AANHANGSEL

tot de notulen van de Provinciale Staten van Zeeland 2025 nummer 182.

Vragen ingevolge artikel 44 van het reglement van orde inzake staalslakken:

(ingekomen: 20 mei 2025)

Vragen aan Gedeputeerde Staten	Antwoorden van Gedeputeerde Staten
1. Kan GS RWS om opheldering vragen over het verschil in de metingen in het laboratorium en in het veld?	Wij zien geen reden om nadere opheldering te vragen. In 2024 zijn een aantal onderzoeken gepubliceerd waarin dit verschil in onze optiek helder is geduid. RIVM was opdrachtnemer, het ministerie opdrachtgever van deze onderzoeken. RIVM constateerde in het voorjaar 2024 dat de laboratoriumtesten mogelijk niet geheel representatief zijn voor het uitlooggedrag bij toepassing van staalslakken op het land. In september 2024 concludeerde het RIVM op basis van een ander onderzoek dat normen niet genoeg rekening lijken te houden met bijzondere eigenschappen die sommige soorten bouwstoffen kunnen hebben. De beoordeling is te algemeen en houdt bijvoorbeeld geen rekening met toepassing in dikkere lagen of grotere hoeveelheden.
2. Wil GS onderzoeken of gezien deze nieuwe inzichten voor het storten van staalslakken toch een lozingsvergunning nodig kan zijn? Graag een toelichting.	Dit zijn geen nieuwe inzichten. Wij hebben de Minister naar aanleiding van het RIVM onderzoek over uitlooggedrag in mei 2024 al per brief opgeroepen nader onderzoek te doen naar uitloging en toepassingen van staalslakken in Deltawateren uit voorzorg te staken. Wij zijn voorstander om uitloging van toepassingen van secundaire bouwstoffen zoals staalslakken te toetsen aan de uitgangspunten en normen uit de Kader Richtlijn Water. Gelet op de dynamiek van de afgelopen weken stellen we voor af te wachten welke stappen het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hierin gaat zetten.
3. Wil GS nagaan of er inmiddels een meldplicht is ingesteld? Indien dat niet het geval is, wil GS dan met klem hierop aandringen?	Er is nog geen sprake van een meldplicht. Die meldplicht komt er per 1 januari 2026, naar aanleiding van een aangenomen motie in de Tweede Kamer. In de brief van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer[1] is verder aangegeven dat de Circulaire Toepassing van staalslak en hoogovenslak(zand) is aangepast waarbij toepassers opgeroepen worden contact

[1] Zie bijgevoegde brief van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer van 27 mei 2025

statenstukken

	op te nemen met bevoegd gezag voorafgaand aan toepassing van staalslakken. Zoals hiervoor in antwoord op vraag 2 gesteld is, heeft de uitzending van Nieuwsuur een dynamiek veroorzaakt, en stellen we voor nu af te wachten welke stappen het Ministerie IenW hierin verder gaat zetten.
4. Kan een meldplicht ook met terugwerkende kracht worden ingesteld? Zo ja, wil GS ook hierop aandringen?	In onze optiek is dit praktisch gezien heel erg lastig, vooral ook omdat er geen meld- of registratie plicht is.
5. Wil GS in IPO verband het probleem aankaarten en voorstellen met de gezamenlijke provincies een krachtig signaal richting het Rijk af te geven dat er een totaalstop moet komen op het gebruik van staalslakken, of anders het gebruik in ieder geval strenger wordt ingekaderd?	We hebben het onderwerp staalslakken in IPO verband reeds aangekaart. Op komende ambtelijke en bestuurlijke commissie RenL zal dit onderwerp dan ook geagendeerd worden. We nemen uw signaal hierin mee. Daarnaast constateren we dat het ministerie op dit moment onderzoek naar een totaalverbod op toepassing van staalslakken. Bovendien heeft op 3 juni een hoorzitting over dit onderwerp plaatsgevonden vanuit de commissie infrastructuur en waterstaat.
6. Is GS hiervan op de hoogte, en klopt het dat hier staalslakken verwerkt zijn in betontegels?	Wij zijn niet op de hoogte van de specifieke toepassing die aangehaald wordt, noch van regelgeving hieromtrent. Wel is ons een initiatief elders in het land bekend waar staalslakken worden gebruikt als basis voor metselstenen. Verontreinigingen zouden daarbij worden vastgelegd en dus niet meer uit kunnen logen.
7. Is dit een methode van staalslakken verwerken / gebruiken die – doordat ze in een betonproduct verwerkt zijn en terugneembaar zijn – minder of geen impact heeft op de omgeving? Is onderzoek gedaan naar de uitloging van zware metalen en de pH effecten bij deze vorm van toepassen?	Zie antwoord op vraag 6.
8. Als blijkt dat dit een verantwoorde manier van verwerken is, is dit dan mogelijk een manier die kan zorgen voor een verantwoorde wijze van verwerken van dit product, waar we immers als maatschappij wel mee te maken hebben? Zo ja, zijn hier dan voorschriften voor zodat mensen en partijen weten dat ze, als ze deze voorschriften volgen, inderdaad verantwoord bezig zijn?	Zie antwoord op vraag 6.

9. En als blijkt dat er geen onderzoek naar gedaan is, is GS dan bereid dit te initiëren omdat aannemelijk is dat meer mensen en partijen dergelijke betontegels aanschaffen als terreinverharding, waarschijnlijk niet wetend wat er precies in zit en wat de eventuele gevolgen zijn?	Zie antwoord op vraag 6. Initiëren van dergelijk onderzoek – als dat nodig zou zijn - is geen taak voor ons college, maar aan de wetgever en de branche.
10. Investico geeft zelf aan dat hun overzicht niet volledig is omdat er geen meldplicht is. Is GS bereid om in Zeeland een inventarisatie bij bouwbedrijven en de leveranciers (van de staalslakken) uit te zetten om te onderzoeken of er nog meer locaties zijn waar staalslakken bovengronds zijn gebruikt, zodat eventueel gepaste actie kan worden ondernomen ter bescherming van de gezondheid en het milieu? Graag een toelichting.	Goed om te vermelden dat er verschillende soorten slakken en assen zijn; staalslakken, hoogovenslakken (uit staalfabrieken) en fosforslakken. Daarnaast zijn er in deze context ook andere secundaire bouwstoffen die worden toegepast, denk aan AEC-bodemas (uit afvalverbrandingsinstallaties) en bijvoorbeeld thermisch gereinigde grond of gebroken puin. Voor zover ons nu bekend is, zijn staalslakken in het verleden niet toegepast onder Provinciale wegen. Fosforslakken en AEC-bodemas bijvoorbeeld wel. Rijkswaterstaat heeft aangegeven dat zij geen staalslakken onder de Zeeuwse Rijkswegen heeft toegepast. Staalslakken worden wel toegepast in de Deltawateren, met name als oeververdediging en vaargeulbestortingen. Op de website van RWS is een kaart beschikbaar met locaties waar staalslakken zijn toegepast. Een inventarisatie bij bouwbedrijven over (kleinschalige) bovengrondse toepassing van staalslakken zal naar onze mening geen nieuwe informatie opleveren, omdat er geen sprake is van meldplicht, noch van een registratieplicht. Tijdens de hoorzitting van de Tweede Kamer commissie op 3 juni heeft ILT aangeven dat zij via staalslakken distributeur Pelt en Hooykaas wil horen waar staalslakken in Nederland zijn toegepast.
11. Wil GS bij RWS aandringen op een onderzoek naar de terughaalbaarheid van staalslakken? Graag een toelichting.	Op de Zeeuwse stranden zijn staalslakken in kleine hoeveelheden te vinden. Mogelijk zijn die afkomstig uit toepassingen in de Deltawateren. Dit zou er op kunnen wijzen dat er afkalving en verspreiding van staalslakken plaatsvindt. Afhankelijk van de schaal waarop dit optreedt, zou dat het criterium van terugneembaarheid onder druk kunnen zetten. Ambtelijk hebben we dit in 2024 al aangekaart bij RWS. Wij zien nu geen meerwaarde in een extra signaal per brief, gelet op de acties die al zijn ingezet. Verwachting is dat dit ook een onderwerp van discussie in de Tweede Kamer zal zijn.

12. Is GS het met ons eens dat niet aan het bouwbesluit is voldaan als er niet bewezen is dat de staalslakken langs de dijken terughaalbaar zijn? Graag een toelichting.	Zie antwoord op vraag 11.
13. Wil GS een moratorium op het gebruik van staalslakken in de Deltawateren eisen, eventueel met juridische middelen, totdat er een bevredigend antwoord is gekomen op de vragen over terugneembaarheid, validiteit van testen, de verplichting tot een lozingsvergunning, en eventuele andere zaken die we hier niet hebben aangekaart? Graag een toelichting.	Wij hebben de Minister in 2023 en in 2024 gevraagd om de toepassing van staalslakken uit voorzorg te staken, in afwachting van nader onderzoek. Daar is geen gehoor aan gegeven omdat de wet- en regelgeving toepassing toe staat. Bovendien tonen wetenschappelijke onderzoeken aan dat toepassing van staalslakken in de Deltawateren niet leidt tot negatieve effecten. Op dit moment is als gevolg van recente nieuwsberichten een nieuwe dynamiek ontstaan, waarbij het ministerie aan zet is om te reageren op de ontstane publieke en politieke onrust rondom dit dossier. Om die reden wachten wij die reactie eerst af.

MIDDELBURG, 4 juni 2025

Namens fracties: PvdA-GL, SGP, CU, BBB, JA21 & PvdD

statenleden Inez Flameling en Ernst Jonker (PvdA-GL),
Joan van Burg (SGP),
Lizo Koppejan (ChristenUnie),
Kees Hanse (BBB), Gert Heijkoop (JA21)
en Trees Janssens (PvdD)

Gedeputeerde Staten

H.M. de Jonge
Drs. M.C.J. Franken

30015 Bodembeleid

Nr. 132 Brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2025

In het mondelinge vragenuur van 20 mei jl. heb ik, naar aanleiding van de vraag van het lid Koekkoek, toegezegd om de Kamer op korte termijn en voor zover op deze termijn haalbaar, nader te informeren over een aantal onderwerpen met betrekking tot de berichtgeving van de NOS en Nieuwsuur op 16 mei jl. over de toepassing van staalslakken (TZ202505-115).

Alvorens hier nader op in te gaan, wil ik benadrukken dat ik de zorgen van de Kamer over toepassing van staalslakken begrijp en ook deel. De gevallen waarin milieuschade is ontstaan, hadden zich niet mogen voordoen. Om dat naar de toekomst te voorkomen, zijn de afgelopen jaren al meerdere stappen gezet en maatregelen in gang gezet voor staalslakken. Daarbovenop heb ik in mijn recente brief van 18 april jl.[1] aan Uw Kamer een aantal aanvullende maatregelen aangekondigd, waaronder een onderzoek of het mogelijk is om de toepassing van het specifieke type LD-staalslakken als zandvervanger bij grootschalige toepassingen uit te sluiten, zoals verderop in deze brief nader toegelicht. Die maatregelen richten zich op toekomstige situaties; de berichtgeving in de media heeft onder meer betrekking op situaties in het verleden (2010 en 2017). De uitingen die in de media zijn gedaan over hulp van het Ministerie aan Tata Steel over de afzet van staalslakken, zijn verontrustend. Op basis van de informatie die nu bij het ministerie voorhanden is, worden die uitingen echter niet herkend. Daarom laat ik dit grondig uitzoeken. Hierna ga ik daar verder op in.

Het is van groot belang om met daadkracht de ingezette acties door te zetten en u in alle transparantie mee te nemen in de te nemen stappen. Met deze brief informeer ik u over het volgende:

1. Het door mij aangekondigde onderzoek naar aanleiding van de in de media naar voren gekomen uitingen dat het ministerie in het verleden Tata Steel zou hebben geholpen met de afzet van staalslakken;
2. Het ter beschikking stellen aan de Kamer van de nu beschikbare informatie;
3. Lopende acties en maatregelen;
4. Gestelde vragen en verzoeken tijdens vragenuur van 20 mei jl.

[1] Kamerstuk 30 015, nr. 130, 17 april 2025

ad 1) Onderzoek n.a.v. berichtgeving
Op 20 mei heb ik tijdens het vragenuur in antwoord op vragen van het lid Koekkoek reeds aangegeven dat ik naar aanleiding van de berichtgeving van NOS en Nieuwsuur op 16 mei jl. grondig laat uitzoeken wat er in het verleden heeft plaatsgevonden. Ik heb aan het lid Boutkan toegezegd met een tijdlijn te komen. Ik wil dit zeer zorgvuldig doen en dat kost tijd. De berichtgeving beslaat in totaal een periode van meer dan 15 jaar. De Kamer wordt over het tijdpad nader geïnformeerd.

In afwachting van de bevindingen uit het onderzoek wil ik de berichtgeving over het rechtsoordeel in een context plaatsen. Gesteld wordt dat met het afgeven van een rechtsoordeel over LD-staalslakken in 2017 het ministerie Tata Steel te hulp zou zijn geschoten. Dit is geen correcte weergave van de procedure en werking van een dergelijk advies. De verantwoordelijkheid om te beoordelen of iets afval is of niet, ligt bij het bedrijf. Om bedrijven daarbij goed te informeren, nam het ministerie tussen 2014 en 2019 verzoeken van bedrijven in behandeling om een advies te geven over de afvalstatus van materialen in een specifieke situatie; ook wel rechtsoordelen genoemd. Doordat onterecht teveel gewicht werd gehecht aan deze adviezen, is het ministerie hiermee gestopt. Ze worden niet meer afgegeven of herzien. Het rechtsoordeel over LD-staalslakken is één van de 42 adviezen die op die manier is opgesteld naar aanleiding van een verzoek van een bedrijf. Het advies kon worden meegenomen bij vergunningverlening voor de opslag van staalslakken en het geldend regime voor vervoer van het materiaal. Het is goed te benadrukken dat het advies geen verschil maakt voor de toepasbaarheid van het materiaal binnen de bodemregelgeving. Op basis van het Besluit activiteiten leefomgeving mogen materialen zowel met een afvalstatus als met een bijproductstatus worden toegepast als ze aan de eisen uit de wetgeving voldoen.

Een rechtsoordeel heeft geen juridische status. Het verandert niets aan de rechten of plichten die er zijn. Het is een niet-bindend advies of iets een afvalstof is of niet. Het advies in een rechtsoordeel is bovendien geen generiek oordeel. Het gaat om een advies over de toepasselijkheid van bepaalde publiekrechtelijke voorschriften in een specifieke, individuele situatie. In dit geval is er gekeken of er geadviseerd kan worden dat in die situatie sprake is van de bijproductstatus van LD-staalslakken. Een andere situatie is weer anders, met eigen feiten en omstandigheden. Er kunnen geen algemene uitspraken worden gedaan over de status van LD-staalslakken op basis van een rechtsoordeel. De beoordeling dient altijd per situatie plaats te vinden, zoals ook expliciet is aangegeven in het advies van 22 september 2017. Daarin staat expliciet vermeld dat “het afgegeven oordeel alleen betrekking heeft op het betreffende product van de betreffende producent, zoals dat door die producent is vastgesteld en vastgelegd, verifieerbaar voor het bevoegde gezag.” Van belang is dat een dergelijk advies achterhaald kan raken. Dat staat ook expliciet in ieder

advies. Het bedrijf moet iedere keer opnieuw controleren of de beoordeling nog actueel is.

ad 2) Beschikbare informatie

Ik hecht aan een goede en zorgvuldige informatievoorziening over dit onderwerp aan de Kamer. In de afgelopen jaren is al veel informatie met de Kamer gedeeld. In het vragenuur heb ik toegezegd alle relevante informatie te delen. Het staalslakkendossier is een langlopend dossier. De berichtgeving in de media beslaat een periode van ruim 15 jaar en zoomt daarbij in op 2010 en 2017. Dat betekent dat er veel documentatie is om op een rij te zetten. Daarbij staat zorgvuldigheid voorop en daarom zal het opstellen van de tijdlijn enige tijd in beslag nemen. Met deze brief deel ik de voor dit moment beschikbare documenten die reeds openbaar zijn gemaakt in het kader van verschillende Woo-verzoeken rondom staalslakken. In de bijlage van deze brief vindt u de links naar de verschillende openbaargemaakte stukken.

ad 3) Acties en genomen maatregelen

In mijn brief van 18 april jl. heb ik aanvullende maatregelen aangekondigd. Ik onderzoek of het mogelijk is om de toepassing van het specifieke type LD-staalslakken als zandvervanger bij grootschalig gebruik uit te sluiten. Dit onderzoek is in gang gezet en ik heb toegezegd (TZ202505-116) de Kamer op de hoogte te houden van de voortgang.

Daarnaast heb ik in de Kamer aangegeven dat toepassingen met staalslakken daar waar kinderen spelen, niet zouden mogen plaatsvinden. Bij kinderen bestaat de kans namelijk op hand-mondcontact bij het buitenspelen. Dit hand-mondcontact is momenteel niet in de normen voor het toepassen van staalslakken meegenomen. Ik kijk daarom met hoge urgentie naar de mogelijkheden om dit in de nabije toekomst te verbieden. Ik roep tot die tijd toepassers met klem op om staalslakken niet te gebruiken op plekken waar kinderen spelen.

Ik informeer de Kamer binnen enkele weken over de voortgang op bovengenoemde punten kan dan het verdere proces schetsen.

Er lopen daarnaast al verscheidene onderzoeken en maatregelen.

- In september 2021 is toegezegd het RIVM een meerjarig onderzoek uit te laten voeren naar het normenkader voor secundaire bouwstoffen met het oog op de herijking van de bodemregelgeving.
- Per januari 2024 is de leverancier verplicht op de milieuverklaring bodemkwaliteit aan te geven met welke eigenschappen de afnemer rekening dient te houden, een verplicht document dat met de staalslakken moet worden meegegeven.

- Per 1 januari 2026 wordt een meldplicht ingevoerd. Dit was in eerste aanzet een informatieplicht en deze wordt naar aanleiding van een breed gedragen motie[2] omgezet naar een meldplicht. Naast dat een toezichthouder van te voren wordt geïnformeerd over een toepassing met staalslakken en op basis van die kennis zijn rol kan pakken, heeft een toezichthouder met een meldplicht ook de mogelijkheid het werk stil te leggen als geen of onvoldoende informatie is aangeleverd. Invoering van deze meldplicht heeft de steun van de Omgevingsdiensten.
- Omdat de meldplicht niet per direct ingaat, heeft de 'Circulaire Toepassing van staalslak en hoogovenslak(zand) als bouwstof in een werk' op 8 mei 2024 een update gekregen. Hierin is een oproep aan opdrachtgevers en toepassers gedaan om vroegtijdig in contact te treden met het bevoegde gezag over een voorgenomen toepassing van staalslak.
- Ook zijn verdere maatregelen in ontwikkeling binnen de herijking van de bodemregelgeving:
    - Vastellen van maatregelen voor meer zicht op de toepassing van staalslakken met een registratieplicht of een vergunningplicht.
    - het verduidelijken van toepassingseisen en het bieden van handvatten om nader invulling te geven aan de zorgplicht.
    - een verkenning of het zinvol en haalbaar is om de kwaliteit te waarborgen van het toepassen van bepaalde secundaire bouwstoffen binnen het publieke private stelsel van kwaliteitsborging bodembeheer (kwalibo).
- In de brief van 18 april jl. zijn aanvullende maatregelen aangekondigd:
    - Bekeken wordt of er prikkels zijn die een negatieve invloed hebben op het toepassen van te veel staalslak en welke maatregelen passend zijn voor aanpak van deze negatieve prikkels.
    - Met de Omgevingsdiensten is in contact getreden om samen te bekijken hoe kennis en kunde versterkt kan worden rond het thema staalslakken.

Ik zal zorgen dat ik daar flink de vaart in houd.

ad 4) Verzoeken en vragen tijdens vragenuur

Tot slot ga ik in op een aantal verzoeken die Kamerleden hebben gedaan tijdens het mondelinge vragenuur.

- Het lid Koekkoek deed de oproep om alle locaties te delen waar staalslakken zijn toegepast. Ik begrijp dit verzoek. Zoals bekend was er geen verplichting om een toepassing te delen met het bevoegd gezag en bestaat er ook geen verplichting om toepassingen met staalslakken te registreren. Een totaalbeeld bestaat dus niet en is ook niet te achterhalen. Primair is dat ook aan het bevoegd gezag, meestal gemeenten en provincies om toe te zien op de juiste toepassingen en daar waar het mis is gegaan handhavend op te treden. Echter, ik wil de zorgen die leven in verschillende gemeenten over bestaande toepassingen wel adresseren. Daarom werk ik aan een handreiking voor verschillende type toepassingen van verschillende typen staalslakken om bevoegde gezagen handvatten te bieden hoe hier mee om te gaan en daar zal ik zo snel als mogelijk mee naar buiten treden. Het lid Koekkoek vroeg mij tijdens het vragenuur van 20 mei jl. om te zorgen dat alle vervuilde grond wordt gereinigd. Als handhaving

[2] Kamerstuk 28 684, nr. 774, 9 april 2025

noodzakelijk blijkt zal door het bevoegd gezag worden besloten wat de noodzakelijke maatregelen zijn. Reiniging of sanering kan daarbij een uitkomst zijn.

- Het lid Pierik heeft tijdens het mondelinge vragenuur aangegeven graag te willen weten wat de hoeveelheid geïmporteerde staalslakken is. In Nederland produceert Tata Steel in IJmuiden per jaar rond de zeshonderd kiloton LD-staalslakken. Het bedrijf Pelt & Hooykaas verhandelt dit materiaal op basis van contractafspraken met Tata Steel IJmuiden onder productcertificaten in de bouwsector (RIVM 2022). Uit een door de ILT uitgevoerde inventarisatie uit openbare bronnen[3] - gericht op het in kaart brengen van verschillende stromen van staalslakken, zowel op internationaal als op nationaal niveau - komt naar voren dat Nederland jaarlijks enkele tientallen kiloton staalslakken ontvangt, met name vanuit Duitsland en België. Tegelijkertijd exporteert Nederland naar een aantal Europese landen.
- In reactie op de oproep van Lid Buisse om invulling te geven aan de motie[4] waarin de regering wordt verzocht om met de leverancier in gesprek te gaan over alternatieve toepassingen van staalslakken wil ik met deze brief bevestigen dat de eerste gesprekken ambtelijk zijn gevoerd. Op korte termijn wordt daar een vervolg aan gegeven. Als daar informatie over beschikbaar is, zal ik dat met u delen (TZ202505-117).

Ik verwacht u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd als vervolg op het vragenuur van 20 mei en de zorgen die we delen. Verdere stappen in dit dossier volgen.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
C.A. Jansen

[3] Eurostat, CBS (Statline) en UN Comtrade.
[4] Kamerstuk 22 343, nr. 414, 5 februari 2025